

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Värderingsarbetet med IAS 39

- Inom Sveriges storbanker

Magisteruppsats i företagsekonomi
Externredovisning, höstterminen 2009

Författare:
Abel Tekeste
Jacob Winqvist

Handledare:
Jan Marton
Emmeli Runesson

Förord

Vi vill ta tillfället i akt att tacka alla som varit en del och hjälpt till i vår studie. Vi vill även tacka våra handledare Jan Marton och Emmeli Runesson som väglett oss under arbetets gång.

Slutligen vill vi även tacka våra opponenter som bidragit med åsikter och bra råd vid opponeringstillfällena.

Göteborg den 31 januari 2010

Abel Tekeste

Jacob Winqvist

Sammanfattning

**Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs
Universitet, Magisteruppsats, hösttermin 2009**

Titel: Värderingsarbetet med IAS 39 – Inom Sveriges storbanker

Författare: Abel Tekeste & Jacob Winqvist

Handledare: Jan Marton & Emmeli Runesson

Bakgrund & problem: Redovisning av finansiella instrument har länge varit ett debatterat ämne, detta på grund av den finansiella marknadens ökade komplexitet och sårbarhet. IASB's standard IAS 39 reglerar upptagandet och värderingen av finansiella instrument i bolagens finansiella rapporter. Tillgångar och skulder skall värderas till verkligt värde. När en aktiv marknad för handel existerar värderas dessa till marknadsvärde, i de fall där en aktiv marknad saknas kommer värdering att göras utifrån uppskattningar och värderingstekniker. Värderingstekniker väljs ut och tillämpas av bolagen själva, och är därmed utsatta för en betydande osäkerhet. *Vi har för avsikt att utreda hur värderingsarbetet med finansiella instrument (IAS 39) i Sveriges fyra ledande banker sker.*

Syfte: Syfte med studien är att kartlägga hur värderingsarbete av finansiella instrument sker i Sveriges storbanker.

Avgränsning: Studien är avgränsad till hanteringen av finansiella instrument enligt IAS 39, och hur bedömningar inom detta område sker. Sveriges fyra storbanker Swedbank, SEB, Nordea och Handelsbanken kan anses representera Sveriges bankväsende, vi har därmed avgränsat denna studie till dessa.

Metod: Med tanke på studiens syfte har vi valt att använda oss av en kvalitativ metod i form av intervjuer hos Sveriges storbanker.

Slutsats: Studien besvarar sin frågeställning hur arbetet med finansiella instrument går till i Sveriges fyra ledande banker, och utreder även bankernas syn på risker med värdering till verkligt värde.

Förslag på vidare studier: Vi anser att det vore intressant att undersöka vilka effekter dessa ändringar skulle få på ett bolags finansiella rapporter, då det faktiska införandet av dessa regler kommer att dröja ytterligare ett par år.

Abstract

**Masters Thesis in Business Economics, University of Gothenburg,
School of Business, fall semester 2009**

Title: Assessment according to IAS 39 – how banks act

Authors: Abel Tekeste & Jacob Winqvist

Instructors: Jan Marton & Emmeli Runesson

Background & research issue: Accounting for financial instruments has long been a debated subject because of the financial market's increased complexity and vulnerability. IASB's standard IAS 39 governs the admission and valuation of financial instruments in companies' financial reports. Assets and liabilities are measured at fair value. When an active trading market exists fair value is estimated as market value. In the case when an active market does not exist valuation will be based on estimates and valuation techniques. Valuation techniques are selected and applied by the companies themselves, and are therefore exposed to considerable uncertainty. *We intend to investigate how the valuation processes of financial instruments (IAS 39) in Sweden's four leading banks are.*

Purpose: The aim of the study is to identify how the valuation process of financial instruments takes place in Sweden's largest banks.

Delimitations: The study is limited to the management of financial instruments according to IAS 39, and how assessments in this area take place. Four of Sweden's major banks, Swedbank, SEB, Nordea and Handelsbanken can be considered representing the Swedish banking industry, and therefore we have limited this study to these.

Methodology: Considering our study's purpose we have chosen to use a qualitative method in the form of interviews with the four largest banks of Sweden.

Conclusions: The study answers its research issue how Swedens four largest banks work with the valuation of financial instruments and also investigates the banks view on risk concerning valuation based on fair value.

Suggestions for future research: We think it would be interesting to examine the effects these changes would have on a company's financial statements, since the actual implementation of these rules will be delayed for another couple of years.

Förkortningar

EU	Europeiska Unionen
FASB	Financial Accounting Standard Board
IAS	International Accounting Standard
IAS 32	Finansiella instrument: Klassificering
IAS 39	Finansiella instrument: Redovisning och Värdering
IASB	International Accounting Standard Board
IASC	International Accounting Standard Council
IFRS	International Financial Reporting Standard
IFRS 9	Finansiella instrument, omarbetad version av IAS 39
US GAAP	United States Generally Accepted Accounting Principles

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Problemdiskussion	8
1.3 Problem	9
1.4 Syfte.....	9
1.5 Avgränsning.....	9
1.6 Fortsatt disposition.....	10
2. Metod	11
2.1 Datainsamling.....	11
2.2 Metodval	11
2.3 Urval	12
2.4 Reliabilitet & validitet.....	13
2.5 Källkritik.....	14
3 Referensram	15
3.1 IASB:s ramverk.....	15
3.2 Redovisningens kvalitativa egenskaper.....	16
3.3 IAS 39 Finansiella instrument.....	18
3.4 Värdering enligt IAS 39	19
3.5 Klassificering.....	21
3.6 Problematiken med värdering till verkligt värde.....	23
3.8 Tidigare studier.....	26
4 Empiri	27
4.1 Empirins utgångspunkter	27
4.2 Intervju med Respondent A	27
4.3 Intervju med Respondent B.....	30
4.4 Intervju med Respondent C.....	32
5 Analys	34
5.5 Avskaffandet av IAS 39 & införandet av IFRS 9	37
6 Slutsats	38
6.1 Hur sker arbetet med IAS 39 inom bankväsendet?.....	38
6.2 Egna reflektioner	39
7 Källförteckning	41
Bilagor	1
Bilaga 1 Intervjufrågor.....	1

1. Inledning

Inledningsvis skall detta kapitel ge en introduktion över det område som skall studeras. Vidare kommer en problemdiskussion som sedan utmynnar till en problemställning. Slutligen kommer kapitlet att beskriva studiens syfte och avgränsning.

1.1 Bakgrund

Det var år 2002 som EU beslutade att samtliga noterade företag inom EU, från och med år 2005 skall upprätta sin koncernredovisning i enlighet med IFRS. IASB bildades år 2001 efter en omfattande omstrukturering av IASC, och ansvarar idag för standarderna IFRS.¹ IASB arbetar för harmonisering och kvalitetssäkring av den internationella redovisningen, och idag innebär IASB standarder en ökad jämförbarhet mellan olika företag som verkar i olika länder. Denna internationella redovisnings reglering har blivit en följd av att det under en lång tid har funnits stora skillnader i företagens utformning av finansiella rapporter. Behovet av att jämföra företag och deras redovisningsrapporter började efterfrågas allt mer.²

IFRS är ett principbaserat regelverk där mallar inte finns för hur företag skall upprätta sin årsredovisning. Förutsättningen är istället ett uppfyllande av minimiinformation som företag måste redovisa i sin balans- och resultaträkning, redovisning av förändring i det egna kapitalet och i noter. Kraven på upplysningar har därför ökat i större grad. IFRS principbaserade inriktning innebär för företag ett utökande av bedömningar för att säkerställa osäkerheten.³

Redovisning av finansiella instrument har länge varit ett aktuellt ämne, detta på grund av den finansiella marknadens ökade komplexitet. Nya sätt att handla med finansiella derivat skapas hela tiden. Standarden IAS 39 reglerar upptagandet och värderingen av finansiella instrument i balansräkningen. Standarden reglerar också när ett finansiellt instrument skall tas bort från balansräkningen. Tillgångar och skulder skall värderas till verkligt värde, i det fall när en aktiv marknad för handel existerar till marknadsvärde. När en aktiv marknad saknas kommer värdering av finansiella instrument göras utifrån värderingstekniker och uppskattningar. Värderingstekniker väljs ut och tillämpas av företagen själva och är utsatta för en betydande osäkerhet vid värdering av finansiella instrument.⁴

---

¹ Smith,(2006)

² Marton et al, (2008)

³ Ibid

⁴ Chorafas, (2006)

1.2 Problemdiskussion

Implementeringen av IFRS hos noterade företagen i EU har bidragit till att det skett stora förändringar i redovisningen, och att allt fler bedömningar görs vid upprättande av företagsredovisning. Detta kan i sin tur påverka säkerheten i redovisningen. Ett mycket ifrågasatt område har varit klassificeringen och värderingen av finansiella instrument till verkligt värde. Speciellt banker och andra finansiella institutioner emotsatte sig från början standarden och förändringen av värderingsprincip från historiskt värde till verkligt värde.⁵

Banker argumenterade att värdering av finansiella instrument till verkligt värde varken var relevant för investerare, matchade deras affärsmodell eller passande för illikvida tillgångar och tillgångar hållna till förfall. De ansåg också att en stor del bedömningar och flexibilitet skulle krävas, vilket det inte gavs utrymme för i ramverket.⁶ Desto mer företag handlar med finansiella instrument, kommer IAS 39 ha en större påverkan för deras arbete. Banksektorn är idag en av de största användarna av finansiella instrument.

IAS 39 blev obligatoriskt för börsnoterade bolag år 2005, och har i dagsläget blivit utsatt för mycket kritik för dess påstådda inblandning och skuld i den nuvarande finanskrisen.⁷ Kritik har också framförts mot att standarden är onödigt komplicerad och svåränvänd, vilket IASB har medgivit. IASB arbetar med en ny standard tänkt att på sikt ersätta IAS 39, kallad IFRS 9, som kommer att införas om EU godkänner det. Standarden är en förenklad och förbättrad version av IAS 39.

I slutet av år 2009 publicerade IASB den första av tre delar som tillsammans bildar standarden IFRS 9. Första delen berör klassificering och värdering av finansiella tillgångar och kommer att vara applicerbar för räkenskapsåret 2009.⁸ Men fram tills det att standarden godkänns av EU är den icke-obligatorisk för börsnoterade bolag i Europa.

Med tanke på den kritik som framförts mot IAS 39 och värdering av finansiella instrument till verkligt värde, finner vi det intressant att undersöka hur banker ser på sitt arbete med värderingen av finansiella instrument.

---

⁵ www.aba.com, (2009)

⁶ Laux & Leuz, (2009)

⁷ King, (2009)

⁸ <http://www.iasb.org>, (2009)

1.3 Problem

Utifrån vår problemdiskussion har vi för avsikt med studien att utreda hur värderingsarbetet med finansiella instrument IAS 39 i Sveriges fyra ledande banker sker, och därmed svara på följande frågor:

- Hur sker arbetet med IAS 39 inom bankväsendet?
- Anser bankerna att det finns osäkerheter i deras bedömningar? Vilka bedömningar?

1.4 Syfte

Studiens syfte är att kartlägga hur värderingsarbetet av finansiella instrument sker inom Sveriges storbanker.

1.5 Avgränsning

Studien är avgränsad till hanteringen av finansiella instrument enligt IAS 39 och hur bedömningar inom detta område sker. Bankväsendet är en av huvudanvändarna av regelverket kring redovisningen av finansiella instrument, vilket är anledningen till att vi begränsar oss till den. Swedbank, SEB, Nordea och Handelsbanken är fyra av Sveriges största banker, och kan därför anses representera Sveriges bankväsende. Intervjuerna begränsades till en per bank, och har utförts hos respektive banks utvalda respondent med koppling till arbetet med finansiella instrument.

1.6 Fortsatt disposition

Kapitel 2- Metod

I detta kapitel ges en presentation av vårt tillvägagångssätt, hur vi gått tillväga för att få fram material. Avsnittet kommer även att ge en beskrivning av den metodval som valts.

Kapitel 3- Referensramen

I studiens referensram ges en redogörelse av principer och värdering som berör området finansiella instrument. Vidare kommer de problem som kan uppstå vid värdering av finansiella instrument att redogöras.

Kapitel 4-Empiri

I studiens empiriska avsnitt avser författarna att presentera resultatet av det insamlade materialet som samlats in med hjälp av intervjuer.

Kapitel 5-Analys

I kapitel 5 presenteras studiens analys, där referensram och empiri kopplas samman. Detta sker genom en jämförelse av de olika respondenternas svar.

Kapitel 6- Slutsats och förslag på vidare studier

I kapitel 6 kommer slutsatser att presenteras som vi dragit genom att besvara studiens frågeställningar. Vidare kommer också förslag på vidare studier att ges.

2. Metod

I metodavsnittet redogörs för de metoder och tillvägagångssätt som använts vid insamling av information, framställandet av uppsatsen samt för att nå det resultat som vi har gjort. Slutligen diskuterar vi studiens trovärdighet och kritik över de valda informationskällor som använts.

2.1 Datainsamling

I studien har huvudsakligen primär- och sekundär data använts i form av intervjuer som presenteras i empirin. Den sekundära data som använts till att utforma studiens referensram har hämtats ur externa källor, som facklitteratur och vetenskapliga artiklar.

Litteratur som vi valt att använda för studien har hämtats från Göteborgs universitets bibliotek med hjälp av Gunda som sökmotor. Även internet har använts som sökmotor för att hitta relevant information. Sökord vi använt oss av är främst *IAS 39, finansiella instrument, Fair Value* med flera. För tillgång till vetenskapliga artiklar har sökmotorer som Business Source Premier, Emerald och ScienceDirect använts. IASB:s webbsida⁹ har också använts för att få tillgång till Editorial Drafts om nya redovisningsregler.

2.2 Metodval

Vår studie är byggd utifrån en kvalitativ undersökningsmetod i form av intervjuer. Syftet med intervjuerna har varit att redogöra för respektive banks syn på hanteringen av finansiella instrument.

Kvalitativ metod är enligt Nationalencyklopedin *ett samlingsbegrepp för olika arbetssätt som förenas av att forskaren själv befinner sig i den sociala verklighet som analyseras, att datainsamling och analys sker samtidigt och i växelverkan, samt att forskaren söker fånga såväl människors handlingar som dessa handlingars innebörder.*¹⁰

Den kvalitativa undersökningen har gjorts genom kontakt med respondenter kopplade till arbetet med finansiella instrument. Intervjuerna genomfördes via flera e-poster med respektive respondent. En standardiserad frågemall användes för att säkerställa att samma frågor ställdes till varje respondent.

---

⁹ www.iasb.org, (2009)

¹⁰ www.ne.se, (2009)

Val av respondent

Vår utgångspunkt för intervjuerna var att försöka komma i kontakt med personer som kan hjälpa oss så att vi får tillförlitlig information om arbetet med finansiella instrument. I ett fall kunde vi få direktkontakt med bankens Chief Financial Officer som kunde hänvisa oss till lämplig personal. I övriga fall skedde sökandet efter intervjupersoner genom att vi först kontaktade växeln på respektive banks huvudkontor. För att sedan hänvisas till en kontaktperson inom Group Accounting. Med denne persons med hjälp kunde vi sedan komma i kontakt med rätt person. Vissa banker var mer behjälpliga i sökandeprocessen, och därför fick också intervjuerna en högre kvalité.

Intervjuformuläret som användes för intervjuerna började bearbetas efter att vi hunnit sätta oss in i ämnesområdet. När vi fått en bättre kännedom kring ämnet och studiens referensram kunde byggas upp, började vi formulera intervjufrågor. Intervjuerna genomfördes via flera e-poster med respektive respondent. En standardiserad frågemall användes för att säkerställa att samma frågor ställdes till varje respondent.

Under intervjuens gång har frågemallen reviderats i de områden vi ansett behövt förtydligas. Sammanställda intervjuer har godkänts av respektive respondent. Svaren från intervjuerna har behandlats anonymt i studien så att svar inte kan knytas till en specifik bank. Detta i syfte att ge respondenten möjligheten att i högre grad vara öppen med sina svar.

2.3 Urval

Studien är begränsad till Sveriges fyra storbanker; Swedbank, Handelsbanken, SEB och Nordea. Detta på grund av att banksektorn är ett av de områdena som berörs mest av regleringen av finansiella instrument. På grund av tidsbrist avböjde vår kontaktperson hos Nordea att medverka i studien, och därför fick studien ett bortfall i urvalsgruppen om en respondent.

Att utesluta andra grupper som aktivt använder sig av finansiella instrument är ett medvetet val gjort för att begränsa studiens omfattning.

2.4 Reliabilitet & validitet

Reliabilitet innebär huruvida undersökningen är tillförlitlig, fås samma effekt om undersökningen skulle göras om under samma förhållanden. En hög tillförlitlighet fås ifall det resultat blir densamma vid en upprepning av exempelvis ett test.¹¹

En kvalitativ studie är svår att upprepa, därför är det svårt att uppnå en hög reliabilitet. De faktorer som låg bakom de svar som intervjuerna gav kan ha ändrats, och vid en upprepning blir svaren därför annorlunda. Vi har i studien utgått från det regelverk som existerar gällande finansiella instrument, vilket är obligatoriskt för de banker vi intervjuat. Det är också väldigt viktigt att information tolkas på samma sätt när en undersökning görs. Då vi är två stycken som samarbetar med utförandet av den empiriska undersökningen för att minska misstolkningar, har vi sökt att öka studiens reliabilitet. När materialet sammanställts efter avslutad intervju har respondenten fått bekräfta detta, för att ytterligare minska risken för feltolkningar.

Även validitet är ett grundläggande kriterium i en undersökning. Validitet innebär om undersökningen faktiskt mäter det som det avsiktligt skall mätas. Detta påverkas i sin tur av vad mäts eller undersöks.¹² Ett problem för att uppnå validitet är att rätt frågor inte ställs till rätt personer.

Genom att ha en stark koppling mellan studiens frågeställning och de intervjufrågor som ställts till respondenterna har vi försökt uppnå en hög validitet. Då vi använt oss av en standardiserad frågemall för samtliga intervjuer vill vi ha uppnått en ökad jämförbarhet mellan de olika respondenternas svar, för att på så sätt kunna besvara vår frågeställning och därigenom uppnå validitet. De banker vi har utgått ifrån kan i egenskap av Sveriges ledande banker dessutom anses representera Sveriges bankväsende, och är därför representativa i sina svar.

---

¹¹ Eliasson, (2006)

¹² Ibid

Varje respondent som intervjuades och företrädde respektive bank visade fullt tillräcklig kunskap inom det valda studie område, med undantag för respondent C. Vilkens arbetsområde inte till fullo passade studiens syfte. Vi anser dock att vi har kommit i kontakt med personer hos bankerna som är tillräckligt insatta inom området för att hjälpa oss att besvara våra frågeställningar. Detta har gett oss möjligheten att dra vissa slutsatser om arbetet med finansiella instrument inom Sveriges bankväsende.

2.5 Källkritik

Vid framställandet av denna studie har vi valt att endast använda oss av källor som vi ansett ha relevans för vår studie. Information har hämtats från olika håll exempelvis vedertagen svensk facklitteratur och internationella vetenskapliga artiklar som vi noggrant granskat för att säkerställa tillförlitligheten. Tillförlitliga internetkällor så som IASB och American Bankers Association webbsidor har även använts i studien. Vi ser ingen anledning att tvivla på dessa källor. Det empiriska underlaget bygger på intervjuer med representanter hos bankerna, som alla arbetar med värdering av finansiella instrument. Detta bör säkerställa att respondenterna besitter tillräcklig kunskap om de frågor som ställts.

Vi är medvetna om den risk för subjektivitet som kan uppstå vid intervjuerna då respondenten kan ha personliga åsikter om ämnet och ta in sina egna värderingar i svaren. Med tanke på den befattning respondenterna innehar är det rimligt att förvänta sig en hög professionalitet från dessa personer. Intervjun med respondent C blev dock mindre omfattande på grund av att respondent C:s arbetsuppgifter inom banken inte helt stämde överens med det vi efterfrågade, och därför inte var lika öppen och detaljerad i sina svar. Till följd av detta blev det empiriska underlaget i jämförelse med de övriga intervjuerna inte lika informationsrikt.

Då vi insett att arbetet med finansiella instrument, som trots allt är en väsentlig del av bankernas arbete kan vara känsligt, har vi valt att anonymisera respondenternas svar för att ge dem möjligheten att svara även om de anser att frågan är känslig. Samma kritik kan riktas mot valet av en kvalitativ metod. Metoden i sig är subjektiv och saknar den objektivitet som en kvantitativ metod ger. En kvalitativ metod kan inte ge ett statistiskt verifierbart resultat. Det är heller syftet med studien.

3 Referensram

I referensramen kommer en inblick ges av IASB ramverk och innebörden av standarden IAS 39: finansiella instrument. Vidare kommer en beskrivning av de klassificeringar som görs inom ramen av IAS 39 och den värderingsproblematik som kan uppstå ges. Kapitlet kommer även att beskriva det förändringsarbete som sker med standarden.

3.1 IASB:s ramverk

IASB var en internationell organisation som grundades under 1970 talet och organisationens mål var att medverka till ett globalt system för redovisningen. Efter en omfattande omstrukturering ombildades revisorsorganisationen IASC år 2001 till IASB, en omfattande omorganisation gjordes av den interna strukturen och målsättningar ändrades.¹³

Det var år 2002 som EU tog beslutet att IFRS skulle gälla i koncernredovisningen för alla europeiska börsnoterade bolag.

Grunden för redovisningsregleringen ligger i det ramverk som organisationen skapat.

Ramverket redogör följaktligen för syftet med bolagens finansiella rapporter och de kvalitativa egenskaperna som har en verkan på de finansiella rapporternas användbarhet.¹⁴

IASB:s primära avsikt är att bolagens finansiella rapporter främst skall vara användbara för investerare, samtidigt tillgodose deras informationsbehov. Den kapitalmarknadsorienterade redovisningen IFRS har i allt större grad blivit användbar inom EU, och den snabbväxande aktiemarknaden har haft en stor påverkan på IFRS utformning idag. IASB:s standarder har samtidigt lett till en ökad jämförbarhet mellan företagens redovisning.¹⁵

Ett land som avstått från att införa IFRS är USA och det är den amerikanska normgivaren FASB som ger ut det regelverk som utgör US GAAP. Dessa två normsättare har idag ett stort inflytande på redovisningen globalt. På senare år har IASB och FASB inlett ett samarbete, där syftet är att försöka uppnå en slags samordning mellan de två normsättarna.

Genom att minimera skillnaderna mellan dessa kommer det bli lättare för globala investerare att jämföra bolag på olika internationella marknader, det vill säga en ökad global jämförbarhet.¹⁶

---

¹³ Marton et al, (2008)

¹⁴ Artsberg, (2005)

¹⁵ Marton et al, (2008)

¹⁶ Ibid

Enligt IAS 1 så krävs det att företag skall ge en rättvisande bild över företagets finansiella ställning. Rättvisande bild är ett begrepp som är komplext, och innebär i grund och botten att rapporterna inte skall vara vilseledande. Definitionerna av intäkter, kostnader skulder och tillgångar i föreställningsramen skall följas i företagets redovisning.

Det är också viktigt att de redovisningsprinciper som framhålls i IAS 1 tillämpas och att informationen uppfyller de kvalitativa egenskaper när företaget upprättar sin redovisning.¹⁷

3.2 Redovisningens kvalitativa egenskaper

I företagets redovisning finns det krav på uppfyllandet av vissa kvalitativa egenskaper. Dessa egenskaper skall göra informationen i de finansiella rapporterna användbar för användaren. De mest betydelsefulla kvalitativa egenskaperna är tillförlitlighet, jämförbarhet, begriplighet och relevans.¹⁸

Tillförlitlighet

För att den finansiella rapporten skall vara användbar så är tillförlitlig information en förutsättning.¹⁹ Det är väldigt viktigt huruvida informationen på ett tillförlitligt sätt avbildar det som avsiktligt skall avbildas.²⁰ För att informationen i den finansiella rapporten skall vara användbar så krävs att det inte föreligger väsentliga felaktigheter och att informationen ej är vinklad, vilket är sådant som kan påverka användarens beslutsfattande.²¹

Två begrepp som i de flesta fall diskuteras inom ramen för tillförlitlighet är *verifierbarhet och validitet*. Validitet handlar om ifall informationen verkligen visar vad den avser att visa, och om det föreligger en neutralitet i redovisningen. Verifierbarhet innebär att sanningshalten skall kunna bevisas och mätas, samtidigt som företaget kan verifiera det som tas upp i redovisningen.²²

---

¹⁷ Marton et al, (2008)

¹⁸ IASB föreställningsram, p. 24, (2008)

¹⁹ IASB föreställningsram, p. 31, (2008)

²⁰ Marton et al, (2008)

²¹ IASB föreställningsram, p. 31, (2008)

²² Smith, (2006)

Jämförbarhet

Företagens redovisning skall vara jämförbar på två sätt; över tiden och mellan företag. Att liknande händelser skall redovisas på samma sätt är en principiell innebörd av jämförbarhet.

En användare skall kunna jämföra företags resultat och trender över tiden, men också mellan olika företags resultat och finansiella ställning.²³

Företaget skall informera om vilka redovisningsprinciper som använts vid upprättandet av sin finansiella rapport. Rapporten får inte vara jämförbar på bekostnad av informationen relevans och begriplighet. Företag behöver inte heller hålla fast vid ineffektiva principer om det finns bättre tillgängliga, bara för att uppnå jämförbarhet över tiden.²⁴

Begriplighet och relevans

Relevans är en viktig egenskap och ses som den primära egenskapen i redovisningen. Tanken är att redovisningen skall vara användbar för intressenternas förmåga att fatta beslut. Framförallt har relevans som egenskap förknippats med tillförlitlighet och jämförbarhet.²⁵

Relevant information kan skiljas utifrån två typer, *prognosrelevans* och *återföringsrelevans*. Prognosrelevans går ut på att framtida prognoser bygger på historisk information vilket påverkar intressenternas köp- och säljbeslut. Återföringsrelevans innebär att en kontroll görs av tidigare prognoser.²⁶

Det skall gå att göra prognoser på den information som lämnats och för att uppnå relevans i redovisningen finns det två minimikrav som måste uppfyllas, aktualitet och begriplighet. Aktualitet handlar om att informationen inte får vara för gammal när den ges ut. Ju snabbare informationen ges ut, desto högre aktualitet.²⁷

Begriplighet är däremot en egenskap för sig, och har nästan lika stor betydelse som relevans. Informationen i de finansiella rapporterna måste vara lättförståelig för användarna, under förutsättning att dessa besitter en grundläggande kunskap i redovisning. Redovisningen får inte vara begriplig på bekostnad av dess relevans. Även komplicerade redovisningsfrågor måste tas upp, om de är relevanta för användarnas beslut.²⁸

---

²³ Smith, (2006)

²⁴ IASB föreställningsram, p. 39, (2008)

²⁵ Smith, (2006)

²⁶ Ibid

²⁷ IASB föreställningsram, p. 26-28, (2008)

²⁸ IASB föreställningsram, p. 25, (2008)

3.3 IAS 39 Finansiella instrument

I IAS 39 ges de principer som krävs för redovisning av finansiella instrument. Alla finansiella instrument behandlas inte i IAS 39, företagets utgivning av egetkapitalinstrument är ett undantag.²⁹ IAS 39 blev obligatoriskt för europeiska börsnoterade bolag år 2005 och standardens implementering innebar för många företag en svårighet vid tillämpning, vilket ledde till att standarden kritiserades. IASB blev därefter tvungna att tillsätta en separat kommitté för vägledning av IAS 39.³⁰

I IAS 32 regleras upplysningar och klassificering av finansiella instrument. Vad gäller IAS 39 så hänvisas det mycket till IAS 32 för definiering av finansiella instrument.

3.3.1 Definition

Finansiella instrument definieras som, *varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag.*³¹

En finansiell tillgång är varje form av

- Kontanter.
- Egetkapitalinstrument i ett annat företag.
- Avtalsenlig rätt att erhålla kontanter eller annan finansiell tillgång från ett annat företag.
- Avtalsenlig rätt att byta en finansiell tillgång eller finansiell skuld med ett annat företag under villkor som kan vara förmånliga.³²

Med egetkapitalinstrument menas varje form av *avtal som innebär en residualrätt i ett företags tillgångar efter avdrag för alla dess skulder.*³³ Egetkapitalinstrument kan vara aktier i ett företag, då en aktieägare har en residualrätt i ett företag. Vid en eventuell likvidation har aktieägarna rätt till företagets tillgångar, dock efter att företagets skulder har tagits i hänsyn.³⁴

---

²⁹ Smith, (2006)

³⁰ Marton et al, (2008)

³¹ IAS 32 p. 11, (2008)

³² Ibid

³³ Ibid

³⁴ Smith, (2006)

Vidare är en finansiell skuld en avtalsenlig förpliktelse att

- Erlägga kontanter eller annan finansiell tillgång till ett annat företag.
- Byta en finansiell tillgång eller finansiell skuld med ett annat företag under villkor som kan var oförmånliga.³⁵

3.4 Värdering enligt IAS 39

Finansiella tillgångar värderas antingen till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde. Värdering av finansiella instrument görs till verkligt värde vid första redovisningstillfället, vilket är IAS 39 grundläggande värderingsprincip.³⁶ Efter det första redovisningstillfället kommer värdering av finansiella instrumenten påverkas beroende på hur de klassificeras. Vissa typer av instrument kommer dock efter första redovisningstillfället att värderas antingen till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde.³⁷

Verkligt värde är *det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs.*³⁸

Med kunniga parter anses att båda parter har insyn om vad som är ett felaktigt pris samt att parterna är insatta i vad tillgången och skulden innebär. Oberoendet innebär att närstående parter inte gör affärsavtal med varandra, detta på grund av att det oftast leder till att felaktiga priser ingås.³⁹ Syftet med att fastställa finansiella instrumentets verkliga värde på en aktiv marknad är för att få fram ett pris som skall gälla för en transaktion per balansdagen.

Det verkliga värdet för ett finansiellt instrument bestäms utifrån en värderingshierarki, där i första hand det verkliga värdet skall grunda sig på noterade priser från en aktiv marknad. Detta innebär att noterade priser regelbundet finns tillgängliga på en börs.⁴⁰ En aktuell köpkurs kommer då att vara utgångspunkten, vilket är den kurs tillgången skulle kunnas säljas för. Vid värdering av finansiella skulder används den aktuella säljkursen, dvs. återköpskursen. Då kurser för finansiella tillgångar och skulder saknas används istället den senaste betalkursen.⁴¹

---

³⁵ IAS 32 p.11, (2008)

³⁶ IAS 39 p. 43, (2008)

³⁷ Smith, (2006)

³⁸ IAS 39 p. 9, (2008)

³⁹ Marton et al, (2008)

⁴⁰ IAS 39 VT 71, (2008)

⁴¹ Smith, (2006)

Är det finansiella instrumentet inte noterat på en aktiv marknad används faktiska priser för liknande tillgångar, vilket motsvarar försäljningsvärde/återanskaffningsvärde.⁴² Finns det inga tillgängliga marknadsvärden för instrumentet använder sig företaget av värderingsmodeller för att beräkna verkligt värde. Värderingsmodellen innefattar transaktioner som genomförts nyligen mellan kunniga och oberoende parter vilka har haft ett intresse av att genomföra transaktioner.⁴³ En värderingsteknik som kan användas vid värdering till verkligt värde är det diskonterade nuvärdet av framtida kassaflöden. I teoretiska termer kallas detta *Present Value* (PV). *Present Value* beräknas enligt formeln $PV = C / (1+r)^n$, där C är det framtida kassaflödet, r är kalkylräntan och n är tidsperioden.

Värdering till upplupet anskaffningsvärde sker med hänsyn till avdrag för amorteringar (lånefodringar) och nedskrivningar (kundfodringar), samt differensen mellan upplupen ränta och betald ränta. (*Anskaffningsvärde – amortering/nedskrivning +/- differensen i ränta.*)⁴⁴

Förutsättningen för att värdera sina finansiella tillgångar och skulder till upplupet anskaffningsvärde är att instrumentet karaktäriseras av en låneegenskap men även att instrumentet förvaltas baserat på sin avtalade avkastning.⁴⁵

---

⁴² Marton et al, (2008)

⁴³ IAS 39 VT 74, (2009)

⁴⁴ IAS 39 p. 9, (2008)

⁴⁵ Smith, (2006)

3.5 Klassificering

Finansiella instrument delas upp i sex olika kategorier varav fyra berör finansiella tillgångar och två finansiella skulder, vilka beskrivs nedan. Finansiella instrument värderas som nämnts tidigare enligt två olika metoder beroende på hur de är klassificerade, värdering till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde.⁴⁶

Svårigheterna vid värdering av instrument uppkommer efter anskaffningstidpunkten. För många är klassificeringen av finansiella instrument enligt IAS 39 krånglig och inte så lätt att förstå. Detta på grund av att indelningen i praktiken inte alltid är enkel.⁴⁷ Även kritik har förts fram mot klassificeringen av finansiella instrument för att reglerna kan leda till jämförbarhetsproblem mellan företags redovisning mellan olika år och även mellan företag, vilket påverkar användarna av finansiella rapporter negativt.⁴⁸

- **Finansiella tillgångar värderat till verkligt värde**

Finansiella tillgångar värderat till verkligt värde definieras som tillgångar som innehas för handel. Syftet med denna klassificering är att en försäljning eller köp av tillgång skall ske inom en kort tidsperiod. Bland finansiella tillgångar värderat till verkligt värde ingår även derivat.⁴⁹

- **Lånefodringar och kundfodringar**

Lånefodringar och Kundfodringar definieras som en finansiell tillgång med avtalad betalning och betalningstid som det inte handlas med på en aktiv marknad. Dessa finansiella tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde

- **Investeringar som hålles till förfall**

Investeringar som hålles till förfall definieras som finansiella tillgångar med fastställda betalningar och löptid. Huvudpunkten är företagets avsikt och förmåga att behålla tillgången tills dess förfall. Precis som med låne- och kundfodringar värderas tillgången till upplupet anskaffningsvärde.⁵⁰

---

⁴⁶ Marton et al, (2008)

⁴⁷ Ibid

⁴⁸ Hernández, (2004)

⁴⁹ IAS 39 p. 9, (2008)

⁵⁰ Ibid

- **Finansiella tillgångar som kan säljas**

Denna kategori är en residualkategori och innehåller tillgångar som inte är lånefordringar och kundfordringar, finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkning eller investeringar som hålls till förfall. Värdeförändringar som uppstår redovisas direkt till eget kapital.⁵¹

- **Finansiell skuld värderat till verkligt värde**

I finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen ingår tre klasser vilka motsvarar klassificeringskategorierna för finansiella tillgångar.⁵²

- **Övriga finansiella skulder**

Alla skulder som inte uppfyller definitionskraven för en finansiell skuld värderat till verkligt värde klassas som övrig finansiell skuld och värderas till sitt upplupna anskaffningsvärde.⁵³

Kategori	Balansräkning	Värdeförändring
Finansiell tillgång värderad till verkligt värde	Verkligt värde	Via resultaträkning
Finansiella tillgångar som hålles till förfall	Upplupet anskaffningsvärde	Realiserad mot resultaträkningen
Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde	Realiserad mot resultaträkningen
Finansiella tillgångar som kan säljas	Verkligt värde	Mot eget kapital
Finansiell skuld värderad till verkligt värde	Verkligt värde	Via resultaträkningen
Övriga finansiella skulder	Upplupet anskaffningsvärde	Realiserad mot resultaträkningen

Bild: kategorisering och värdering av finansiella instrument enligt IAS 39, omarbetad modell.⁵⁴

⁵¹ IAS 39 p. 9, (2008)

⁵² Ibid

⁵³ Ibid

⁵⁴ Marton et al, (2008)

3.6 Problematiken med värdering till verkligt värde

Gemensamt för alla finansiella instrument värderade till verkligt värde är att värdet på dessa fluktuerar på grund av räntenivåer, aktiekurser och valutakurser. Även marknadsvärderingar kan ha en stor påverkan på värdeförändringar hos finansiella instrument. Två metoder används för att hantera redovisningsproblem vid värderingen av finansiella instrument. Många förespråkar att upplupet anskaffningsvärde är den metod som är mest objektiv och utgör ett bättre värde än verkligt värde (marknadsvärdet).⁵⁵

Detta innebär att förändringar på marknaden som oftast är ojämna inte behöver redovisas. Att värdera finansiella instrument till verkligt värde medför att värdeförändringar i företaget påverkas negativt i takt med att resultatfluktuationer blir större. Det finns olika åsikter kring att värdera finansiella instrument till verkligt värde.

De som förespråkar verkligt värde menar att det leder till en högre transparens på kapitalmarknaden, och en ökad förståelse för risker och underliggande värden. Motståndarna anser att verkligt värde snedvrider redovisningen och ekonomiska resultat, samtidigt som möjligheter öppnas för missbruk.⁵⁶

När värdering av finansiella instrument görs till verkligt värde ses det också som att den traditionella försiktighetsprincipen överges.⁵⁷ Detta beror på att företag ges möjligheten att skriva upp finansiella tillgångar i konjunkturuppgångar om uppgången antas hålla i sig och inte är tillfällig. Detta kan sedan vid nedgångar förvärra finansiella kriser och öka sårbarheten jämfört med när bolag inte kan skriva upp tillgångar. Argumentet bortser dock från det faktum att värdering till verkligt värde samtidigt agerar som ett varningstecken vid nedgångar, eftersom bolaget då tvingas skriva ned tillgången.⁵⁸

Svårigheten vid värdering till verkligt värde beror dock på att det är svårt att uppskatta ett verkligt värde för ett finansiellt instrument när marknaden är inaktiv.⁵⁹ När marknaden i sig är illikvid så är marknaden inte tillförlitligt.

---

⁵⁵ Laux & Leuz, (2009)

⁵⁶ Rossi III, (2009)

⁵⁷ Artsberg, (2005)

⁵⁸ Laux, & Leuz, (2009)

⁵⁹ Lane, (2009)

Problemet som uppstår är då att bankem kan tvingas sälja en finansiell tillgång till ett pris lägre än det principiella värde som det värderats till. För köparen betyder detta att tillgången vid köpet värderas till det marknadspriset, även om så kanske inte är fallet. Detta orsakar också problem för de finansiella instrument som saknar en aktiv marknad. Men bankerna använder sig av en liknande marknad för värdering, så länge den marknaden som används som utgångspunkt är illikvid kommer det verkliga värdet inte vara tillförlitligt.⁶⁰

Det viktiga i hela debatten kring verkligt värde är den avvägning mellan relevans och tillförlitlighet som måste göras. Värdering till verkligt värde kan förklaras utifrån många olika faktorer. I många fall ses en brist av att en full tillförlitlighet inte kan åstadkommas när finansiella instrument värderas.⁶¹

Trots en minskning av tillförlitlighet finns det dock förutsättningar för att relevansen ökar. Det omvända problemet finns i värdering till upplupet anskaffningsvärde, då tillförlitligheten är högre än relevansen. När noterade priser saknas och därmed utgår ifrån värderingsmodeller för att uppskatta värdet i avsaknaden av en aktiv marknad leder i sin tur att denna modell påverkas av marknadsförändringar. Det finns många onoterade finansiella instrument som är svåra att fastställa ett verkligt värde för, komplexa värderingsmodeller används då utifrån antaganden och uppskattningar. Många av dessa är i sin tur subjektiva. Ett verkligt värde är således en åtgärd som är opartiskt och konsekvent från år till år mellan företag.⁶²

Dagens problem med redovisningsstandarder är just på grund av den mängd metoder som finns att tillämpa, för att värdera finansiella instrument. Samtidigt som klassificering av instrumenten bestämmer värderingsmetod. Det har i sin tur ledet till komplexitet, en bra lösning är då att verkligt värde används som värderingsmetod för alla instrument, detta för att därmed jämförelser mellan olika redovisningsperioder kommer underlättas.⁶³ Tillämpning av verkligt värde för alla finansiella instrument skulle lösa de problem som under tidigare år uppkommit genom tidigare IAS om finansiella instrument.⁶⁴

---

⁶⁰ King, (2009)

⁶¹ Samuel, (2009)

⁶² Carrol et al, (2003)

⁶³ Lane, (2009)

⁶⁴ Hernández, (2004)

3.7 Finansiella instrument i framtiden

I samband med den globala finanskris som drabbade världen, började IASB sitt arbete på en ändring av den standard som reglerar klassificering och värdering av finansiella Instrument IAS 39. Arbetet är beräknat att vara färdigt år 2010. Den nya standarden IFRS 9 Finansiella instrument kommer att behandla tre områden; klassificering och värdering, nedskrivning samt säkringsredovisning. Arbetet sker i dessa tre steg, och IASB har publicerat den färdiga versionen hur klassificering och värdering av finansiella instrument skall ske. Ett preliminärt utkast har publicerats gällande nedskrivning av finansiella instrument, och ett utkast gällande säkringsredovisning förväntas vara klart under första kvartalet år 2010.

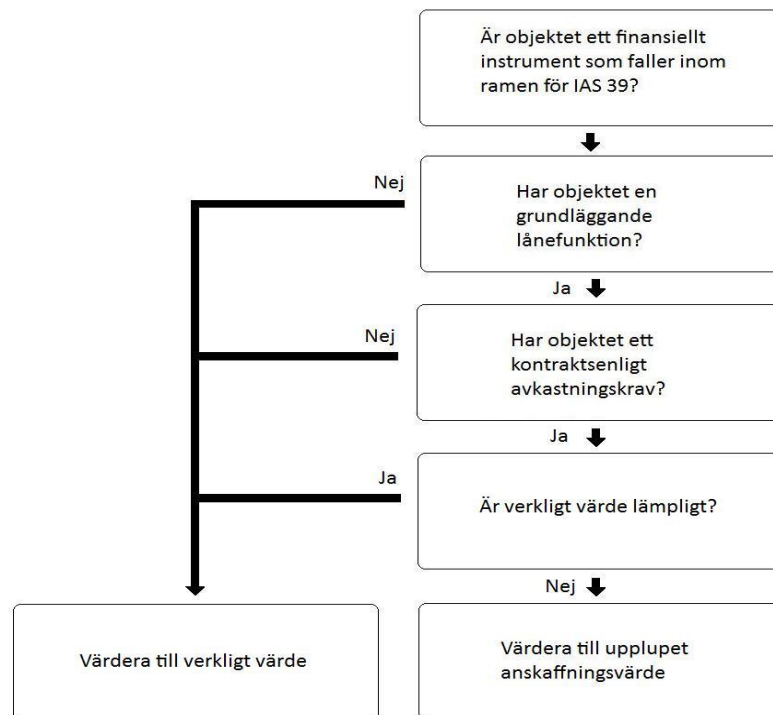
IFRS 9 för med sig flera ändringar, varav den största är den förenklade klassificeringen. Finansiella instrument kommer i fortsättningen att delas upp i två olika kategorier; De som värderas till verkligt värde, och de som värderas till upplupet anskaffningsvärde. Samma klassificeringsmetod skulle användas på alla finansiella instrument, även de med inbäddade derivat.⁶⁵ Metoden går ut på att allt som inte värderas till upplupet anskaffningsvärde värderas till verkligt värde. För att få värderas till upplupet anskaffningsvärde ställs två grundkrav, att instrumentet enbart har en grundläggande lånefunktion, och att det har ett kontraktensligt avkastningskrav.

Även om det finansiella instrumentet uppfyller kraven för att värderas till upplupet anskaffningsvärde. Kommer möjligheten att värdera till verkligt värde att finnas, om detta eliminerar eller drastiskt minskar motsägbarheter i klassificeringen av bolagens olika finansiella instrument.

---

⁶⁵ <http://www.iasb.org>, (2010)

Nedskrivning av alla finansiella instrument värderade till upplupet anskaffningsvärde kommer i fortsättning att ske enligt samma metod, oavsett instrumentets art.⁶⁶ IASB föreslår också att alla egenkapitalinstrument värderas till verkligt värde.

Bild: Klassificering av finansiella instrument, omarbetad modell.⁶⁷

3.8 Tidigare studier

Ahlström och Zetterberg har tidigare genomfört studentuppsatsen; *Värderingseffekter i Swedbank efter införandet av IAS 39*. Författarna redogör för vilka effekter värdering till verkligt värde av finansiella instrument i Swedbank har haft på externa intressenter. Studien har då utgått ifrån att titta på banksektorn på grund av det stora nyttjandet av finansiella tillgångar, för att sedan göra en grundlig analys av Swedbank. Underökningen baserades på intervjuer och en djupgående analys av Swedbanks årsredovisningar från åren innan och efter införandet av IAS 39 dvs. (2002-2007).⁶⁸

⁶⁶ <http://www.iasb.org>, (2010)

⁶⁷ <http://www.iasb.org>, (2010)

⁶⁸ Ahlström & Zetterberg, (2008)

4 Empiri

I detta avsnitt kommer det empiriska material vilket erhållits med hjälp av de intervjuer som genomförts att presenteras. Empirin redogör för respektive banks redovisning och värdering av finansiella instrument samt huruvida arbetet kring dessa sker.

4.1 Empirins utgångspunkter

Empirin är uppdelad med utgångspunkt i avsnitten som tagits upp i studiens referensram. Intervjuszvaren från respondenterna från respektive bank kommer därmed att hänföras och jämföras till respektive avsnitt som tagits upp i referensramen.

4.2 Intervju med Respondent A

Respondent A arbetar som IFRS-specialist och ansvarar för redovisningsprinciper på koncernnivå samt principer för värdering av finansiella instrument hos Bank A.

Klassificering

Banken delar in sina finansiella tillgångar i enlighet med bestämmelserna i IAS 39, lån och fodringar, tillgångar som innehas till förfall, tillgångar som innehas för försäljning och tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen delas i sin tur in i två olika kategorier; tillgångar som innehas för handelsändamål och tillgångar som vid första redovisningstillfället kategoriserats som värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

De finansiella skulderna delas in i värderingskategorierna skulder som värderas till verkligt värde via resultaträkningen och övriga skulder. Skulder värderade till verkligt värde delas in i skulder som innehas för handelsändamål och skulder som vid första redovisningstillfället kategoriserats som värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Samtliga tillgångar och skulder i banken värderas vid första redovisningstillfället till verkligt värde.

Värdering

Respondent A framhåller att vid värdering av finansiella instrument så används den mest tillförlitliga metoden, då beaktande görs utifrån den uttalade värderingshierarkin. På så sätt erhålls det mest rimliga värdet.

Vilka finansiella instrument som löper störst risk att felvärderas är svårt att direkt svara på, dock påpekar Respondent A att de utgår ifrån anskaffningsvärde då ett verkligt värde inte kan erhållas med hjälp av de vanligtvis tillämpade värderingsmetoderna. Som exempel ges onoterade aktier där betydelsefull och nödvändig information saknas.

Respondent A framhåller även att subjektivitet kan ha en avspeglning på den värdering som görs av finansiella instrument hos banken. Då tillämpliga värderingstekniker används på ett annorlunda sätt i jämförelse med noterade priser eftersom priserna är verifierbara på ett annat sätt. Respondent A menar att den osäkerhet som föreligger hos finansiella instrument beror på de värderingstekniker som används hos banken, då värderingstekniker bygger på egna uppskattningar och bedömningar som tillämpas för sina egna aktier, derivat och andra räntebärande tillgångar. Uppskattningar och bedömningar som påverkar värderingarna kan i sin tur kan leda till att ett större risklöpande kan föreligga. Att det är osäkert att göra bedömningar för värdering till verkligt värde är något Respondent A inte skulle hävda. Detta på grund av att värden som erhålls i de flesta fall är tillförlitliga då de tas fram med hjälp av värderingstekniker. Samtidigt så är tillämpning av värderingsmodeller i regel att föredra istället för anskaffningsvärdering.

Värdering till verkligt värde, bedömningsfrågor & osäkerhet

Respondent A tycker att det inte riktigt går att avgöra vilken värderingsmetod som är bäst för respektive finansiella instrument, och menar att vid vissa typer av finansiella instrument är värdering till verkligt värde inte rekommenderbart utan upplupet anskaffningsvärde är rimligare, eftersom det kanske speglar bankens affärsmodell bättre. Ett exempel kan vara utlåning respektive in/upplåning vilket kallas för *banking book*.

För att få fram tillförlitliga värden är det mycket viktigt att banken gör många bedömningar. Hantering av olika bedömningsfrågor som uppkommer kommer vara av stor betydelse vid värdering till verkligt värde. Respondent A framhåller att bedömningar, antaganden och värderingsmodeller är föremål för en löpande granskning av en oberoende riskkontrollgrupp. Banken strävar ständigt för att säkerställa de värderingar som man gör med hjälp av tillämpliga värderingsmetoder.

Respondent A poängterar att modeller varierar beroende på vilken typ av instrument det rör sig om, och understryker att kassaflödesmodeller används för onoterade aktier, för derivat så används optionsvärderingsmodeller och för ränteinstrument används diskonteringsmodeller.

Svårigheter kan uppstå när värdering görs efter noterat pris (marknadsvärde) enligt respondent A. Detta är aktuellt när banken gör olika bedömningar för att säkerställa om marknaden är tillräckligt likvid för att det noterade priset skall betraktas som tillförlitligt. Hos vissa finansiella instrument så sker väldigt få avslut, vilket leder till att informationsvärdet försvagas hos de noterade priserna.

Banken försöker alltid göra en grundlig analys med hjälp av deras oberoende riskkontroll ifall det föreligger en tillräckligt hög kvalitet i de noterade priserna, för att kunna användas vid värderingen. Tittar man på föregående räkenskapsår så var marknaden för vissa finansiella instrument med räntebärande karaktär så illikvida att informationsvärdet i de noterade priserna periodvis var för lågt. Respondent A framhåller att alternativa värderingsmetoder tillämpas då ett marknadspris inte bedöms vara tillförlitligt på grund av dålig likviditet. Banken har samtidigt ingen anledning av att uttrycka tvivel kring marknadspriser då det föreligger normala marknadsförhållanden. Under finanskrisen identifierade banken skilda undantag, handeln för vissa typer av papper upphörde i princip. Nuvarande marknadssituation måste dock karaktäriseras som normal.

Avskaffandet av IAS 39 & införandet av IFRS 9

Idag ser banken på arbetet med finansiella instrument enligt IAS 39 som något positivt, trots den kritik som IAS 39 fått på grund av att standarden är komplicerad och svåränvänd. Därför håller IASB på att arbeta med en ny standard, IFRS 9. Respondent A är bekant med de förändringarna av IAS 39 som görs och införandet av IFRS 9. Respondent A säger att det inte kommer att vara möjligt att införa IFRS 9 i årsredovisningen 2009 för att standarden inte blivit godkänd av EU ännu, vilket är ett krav för alla internationella redovisningsstandarder innan det blir möjligt för noterade europeiska koncerner att tillämpa. Banken har inte heller fattat något beslut om när standarden IFRS 9 implementeras i deras redovisning, och att godkännandet av IFRS 9 av olika skäl skjutits på framtiden. Men blir standarden godkänd av EU kommer beslut tas hur banken skall ta ställning till den.

4.3 Intervju med Respondent B

Respondent B arbetar som redovisningsspecialist med inriktning mot finansiella instrument hos Bank B.

Klassificering

Banken delar in sina finansiella instrument i kategorierna finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen, lånefordringar, investeringar som hålls till förfall och övriga finansiella skulder. Initialt värderas Bankens finansiella instrument till verkligt värde.

Värdering

Vid värdering av bankens finansiella instrument till verkligt värde utgår de från noterade priser på en aktiv marknad, dock används värderingsmodeller om noterade priser saknas. Detta kan i sin tur leda till en osäkerhet vid värderingen. Respondent B tillstyrker att vissa finansiella instrument löper större risk att felvärderas. Dessa är instrument med avsaknad av en aktiv marknad vilket kan ses som huvudpunkten för att en felvärdering kan föreligga. Värderingen kommer då att göras baserat på bankens värderingsteknik.

För att exemplifiera vilka instrument det kan röra sig om poängterar respondent B främst finansiella instrument med inslag av optionalitet vilket kan vara aktieoptioner med liten handelstid, som värderas med hjälp av Black-Scholes modeller. Respondent B kategoriserar även obligationsinnehav i denna kategori, detta på grund av att det kan vara svårt att fastställa kreditspreadar för respektive motpart i synnerhet då det inte finns relevanta priser ifrån marknad för kreditwappar.

Värdering till verkligt värde, bedömningsfrågor & osäkerhet

Respondent B vill framhålla vikten av bankens värderingsmodeller, att dessa faktiskt är nödvändiga på grund av att en stor del av räntemarknaden, såsom ränteswappar, är baserade på värderingstekniker. Vilken värderingsmetod som skall användas beror främst på klassificeringen av det finansiella instrumentet. Respondent B anser att värdering av verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde görs utifrån avsikten med innehavet. Personligen tycker Respondent B att verkligt värde är det som bäst speglar instrument som innehåses för handelsändamål och upplupet anskaffningsvärde bäst speglar instrument som hanteras på *a contractual yield basis* det vill säga då instrument karakteriseras av en låneegenskap och instrument som bör förvaltas baserat på sin avtalade avkastning.

För att hantera de bedömningsfrågor som uppkommer när banken värderar sina finansiella instrument till verkligt värde så använder banken sig i största mån av diskonteringsmodeller. Detta sker eftersom huvuddelen av bankens finansiella instrument är linjära, räntebärande instrument exempelvis ränteswappar. Vid värdering till verkligt värde med ett noterat marknadspris så framhåller respondent B att de operativa riskerna blir väsentliga först vid stora volymer. Hanteringen av denna risk sker med en oberoende värderingsfunktion genom en koncerngemensam värderingsgrupp som stöds av en oberoende riskkontroll.

Avskaffandet av IAS 39 & införandet av IFRS 9

Att en ny standard kanske är på väg att ersätta IAS 39 är respondent B medveten om. Implementeringen av IFRS 9 har ännu inte blivit godkänd av EU, vilket gör att banken kommer avvakta med att implementera standarden. Banken avser att avvakta tills IASB publicerat ändringarna gällande Nedskrivning och Säkerhetsredovisning vilket ger en helhetsbild av standarden, innan ett beslut kan tas för en möjlig tillämpning av IFRS 9.

4.4 Intervju med Respondent C

Respondent C arbetar som Investor Relations officer hos Bank C. Dennes arbete består av att agera som en kommunikationskanal mellan banken och den finansiella marknaden, investerarna. En annan aspekt av arbetet är uppgiften att delge bankens policy om de regelverk och ramar som styr bolagens finansiella rapportering, till exempel IAS 39.

Klassificering

Banken delar in sina finansiella tillgångar i enlighet med bestämmelserna i IAS 39, finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, lån och fodringar, investeringar som hålls till förfall och finansiella tillgångar som kan säljas. De finansiella skulderna delas i sin tur in i två kategorier, finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen och övriga finansiella skulder.

Värdering till verkligt värde, bedömningsfrågor & osäkerhet

Bankens finansiella instrument redovisas för första gången till verkligt värde men den efterföljande värderingen styrs av instrumentens klassificering. Vid värderingen av finansiella instrument utgår banken från den bästa uppskattningen av marknadsvärdet. Då banken utgår från en speciell värderingshierarki. Finansiella tillgångar som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade marknadspriser. Saknas noterade marknadspriser används utomstående prisnoteringar från liknande tillgångar framhåller respondent C.

Svårigheter och osäkerheter vid värdering av finansiella instrument skiljer sig åt enormt enligt respondent C, och är helt beroende av det finansiella instrumentets art, ranking, storlek och omfattning. Naturligtvis ökar risken för felvärdering då en aktiv marknad saknas och därmed använder de sig av olika värderingstekniker. Vid värdering av finansiella instrument med hjälp av värderingstekniker så använder sig banken i stor grad av marknadsuppgifter.

Respondent C framhåller också att då både aktuella och liknande marknader saknas för instrumentet, tillämpas en värderingsteknik som jämför det aktuella instrumentet med andra finansiella instrument av liknande art, ranking, storlek, geografisk placering och liknande. Denna typ värderingsteknik görs mer djupgående om instrumentet är så unikt att en direkt jämförelse inte möjlig.

Avskaffandet av IAS 39 & införandet av IFRS 9

Respondent C är bekant med standarden IFRS 9. Eftersom tanken är att IFRS 9 kommer att ersätta standarden IAS 39 när EU godkännt dessa regler, så kommer banken framöver att implementera de nya reglerna när detta blir obligatoriskt eller när banken ges möjligheten till att införa den nya standarden. Detta kommer inte att ske avseende räkenskapsåret 2009.

5 Analys

I analysavsnittet analyseras resultatet av det empiriska materialet till studiens referensram. Bankernas klassificering och värdering av sina finansiella instrument enligt IAS 39 kommer att beskrivas. Vidare kommer också jämförelser i hanteringen av finansiella instrument mellan bankerna att presenteras.

5.1 Analysens utgångspunkter

Analysen är uppdelad i fyra delar, baserade på de olika områden som beaktats i empirin. Respondenternas svar jämförs för att se huruvida de överensstämmer med varandra och om deras åsikter skiljer sig mot de åsikter och problem som tagits upp i referensramen.

5.2 Bankernas klassificering av finansiella instrument enligt IAS 39

Klassificering av finansiella instrument görs utifrån sex olika kategorier där fyra berör finansiella tillgångar och två kategorier berör finansiella skulder. Beroende på hur finansiella instrument är klassificerade kommer detta sedan att påverka värderingen av varje instrument. I IAS 39 föreskrivs klassificeringen av finansiella tillgångar uppdelade efter finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, investeringar som hålls till förfall, lånefodringar och kundfodringar och finansiella tillgångar som kan säljas. För finansiella skulder delas skulderna in i två kategorier vilka är finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen och övriga skulder.

Vad gäller bankernas klassificering av finansiella tillgångar delar två av de tre studerade bankerna in sina finansiella tillgångar i enlighet med vad som föreskrivs i IAS 39. Även om respektive bank inte korrekt benämner varje kategori rätt så är innebörden densamma. Bank B har dock valt att inte använda sig av kategorin finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning. Utan har endast noterat några enstaka finansiella instrument som detta.

Gemensamt för alla banker är att övriga skulder klassificeras separat. Bank B väljer att inte behandla finansiella skulder värderade till verkligt värde i en separat kategori, till skillnad från övriga banker. Finansiella skulder värderade till verkligt värde är i stället klassificerade i samma grupp som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, då finansiella instrument används som benämning för dessa.

Klassificeringen av finansiella instrument upplevs som väldigt svårförståelig hos många, och det är efter instrumentens anskaffningstidpunkt som värderingssvårigheterna uppkommer.⁶⁹ Denna åsikt delas inte av de undersökta bankernas respondenter, som inte nämner klassificering som ett problem i diskussionen om de problem som finns med värdering till verkligt värde och IAS 39.

5.3 Värdering av finansiella instrument

Samtliga banker värderar initialt sina finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde vilket också är IAS 39 grundläggande värderingsprincip. Det verkliga värdet fås utifrån noterade priser på en aktiv marknad, vilket Bank B identifierar som anskaffningsvärdet. Finansiella instrument värderade till verkligt värde delas in i finansiella tillgångar och skulder vars värdeförändring sker över resultaträkningen, och finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning. Övriga finansiella tillgångar och skulder som innehas värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Efter första redovisningstillfället kommer dock vissa instrument beroende på vilken typ att värderas till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde. Värdering av instrumenten kommer därmed att påverkas av instrument klassificeringen.⁷⁰

För att ta fram den bästa uppskattningen av marknadsvärdet annat än vid köptillfället utgår bankerna ifrån de noterade priser som finns för instrumentet. Detta ses som den tillförlitligaste metoden. Värderingstekniker tillämpas då noterade priser saknas, dock är dessa föremål för en fortlöpande kontroll för att ta fram värden som en normal marknadsaktör skulle ta i beaktande. Värderingstekniker varierar i sin tur beroende på finansiella instrumentens art, ranking och så vidare.

Bank C använder sig av en något annorlunda värderingsteknik då noterade marknadspriser saknas. Bank C tillämpar en värderingsteknik som jämför det aktuella instrumentet med andra finansiella instrument av liknande art, ranking, storlek, geografisk placering och liknande. Bank B använder sig huvudsakligen av diskonteringsmodeller där marknadsdata är en förutsättning. Bank B nyttjar även Black – Scholes modeller för finansiella instrument med optionalitet. Bank A baserar sin värdering utifrån olika värderingstekniker, antaganden och uppskattningar som utgör en stor grund för Bank A:s värdering av finansiella instrument. Olika värderingsmodeller används för att värdera finansiella instrument som är av olika slag.

---

⁶⁹ Marton et al, (2008)

⁷⁰ Smith, (2006)

5.4 Värderingsproblematiken

Samtliga banker uppger att det finns svårigheter med att värdera till verkligt värde, både i de fall då värderingstekniker används och vid marknadsvärdering. Värderingssvårigheterna som uppkommer då finansiella instrument värderas till verkligt värde kan förklaras utifrån olika faktorer, i allmänhet så kan en full tillförlitlighet inte åstadkommas.⁷¹

När det finns ett marknadspris ligger svårigheten först och främst inte i värderingsmetoden, utan i marknaden bakom priset enligt respondent A. Om det sker väldigt få avslut eller om marknaden är illikvid sänks tillförlitligheten i marknadspriset, alternativa värderingsmodeller används istället. Komplexa värderingsmodeller kommer därmed att användas utifrån antaganden och uppskattningar. Många av dessa är i sin tur subjektiva.⁷² Bankerna är dock medvetna om den subjektivitet som kan avspeglas vid värderingen av finansiella instrument.

Respondent B ser också ett problem när volymen på det finansiella instrumentet är väldigt stor, och att det då finns väsentliga operativa risker. Detta kan förklaras genom att även små enskilda värdeförändringar då får en stor påverkan på bankens finansiella rapporter eftersom detta redovisas direkt. Oavsett om nedgången är bedömd som långvarig eller inte. Bank A och B anger att de använder sig av en oberoende riskkontrollgrupp, både för att bedöma marknadspriset och för att hantera de operativa riskerna. Respondent C är mer vag kring de svårigheter som finns vid värdering av finansiella instrument, och menar att de skiljer sig åt enormt beroende på ett flertal faktorer. Centralt i alla värderingsfrågor är dock marknadspriser, oavsett om en värderingsteknik används eller inte.

Ingen bank ser dock att värdering till verkligt värde är sämre än andra alternativ, och framhåller till och med att verkligt värde är bättre än upplupet anskaffningsvärde, speciellt när det handlar om ett aktivt finansiellt instrument. Att värdera finansiella instrument till verkligt värde kan också ses som en opartisk åtgärd, som är konsekvent från år till år i enlighet med jämförelseprincipen.⁷³ Vid värdefluktuationer för aktiva finansiella instrument är alla som värderar till verkligt värde tvungna att justera sina finansiella rapporter.

---

⁷¹ Samuel, (2009)

⁷² Carrol et al, (2003)

⁷³ Ibid

Den ståndpunkt som tagits emot värdering till verkligt värde till fördel för värdering till upplupet anskaffningsvärde av ett flertal internationella banker och organisationer delas således inte till fullo av de svenska storbankerna. Om detta sedan beror på en acklimatisering till de obligatoriska värderingsreglerna som införts eller om de aldrig haft den åsikten är svårt att säga. Att värdera alla instrument till verkligt värde skulle leda till att jämförelser mellan olika redovisningsperioder kommer underlättas, detta på grund av att problemen som uppstår i samband med värdering beror på att det finns för många alternativa värderingsmetoder att tillämpa.⁷⁴

Stora värdeförändringar som inträffar på marknaden har till följd att värdeförändringar påverkas negativt då verkligt värde tillämpas, samtidigt som resultatfluktuationer växer. Därför ser många upplupet anskaffningsvärde som ett adekvatare värderingsalternativ.⁷⁵ När det gäller de bedömningsfrågor som uppstår vid värderingen av finansiella instrument så anser ingen bank att bedömningarna i sig leder till en ökad osäkerhet. Istället identifierar de faktorer runt om som kan påverka säkerheten i värderingen, men anser inte att de värderingsmetoder som används ger en osäkrare redovisning.

5.5 Avskaffandet av IAS 39 & införandet av IFRS 9

Samtliga respondenter är väl medvetna om de ändringar som görs kring värderingen av finansiella instrument i IASB ramverk. Tillämpning av de nya reglerna vid kommande årsbokslut är inte möjligt, vilket beror på att standarden inte gått igenom EU:s godkännandeprocess. Vissa medlemsländer ville inte forcera processen, vilket gör standarden tillämpbar tidigast år 2010. Ingen bank är villig att ge klara besked när en implementering av den nya standarden skall ske i det egna arbetet. En respondent säger att detta kommer ske så fort banken får möjlighet till det. En annan respondent förtydligar att banken skjutit upp beslutet till dess att standardens alla delar är helt utformade, men att han personligen ser positivt på de förändringar som gjorts hittills. Samtliga banker avstod från att framföra några negativa kommentarer kring IFRS 9.

---

⁷⁴ Lane, (2009)

⁷⁵ Laux & Leuz, (2009)

6 Slutsats

I detta slutliga kapitel kommer vi att föra samman slutsatser med hjälp av de analyser som gjorts för att besvara studiens problemområde. Avslutningsvis kommer vi att ge förslag på vidare studier.

Frågeställningar i denna studie är följande:

- *Hur sker arbetet med IAS 39 inom bankväsendet?*
- *Anser bankerna att det finns osäkerheter i deras bedömningar? Vilka bedömningar?*

Med hjälp av det föregående kapitlet ämnar vi besvara dessa frågeställningar i nedanstående text.

6.1 Hur sker arbetet med IAS 39 inom bankväsendet?

Eftersom samtliga undersökta banker är bundna av lag att följa IAS 39 vid redovisning av sina finansiella instrument finner vi det logiskt att konstatera att samtliga banker klassificerat sina finansiella instrument enligt IAS 39. De olikheter som existerar beror mycket på bankernas uppfattning om sin egen verksamhet.

Samtliga undersökta banker använder sig flitigt av marknadsvärdering, och alla finansiella instrument värderas initialt till verkligt värde. Det är först när behovet av värderingstekniker finns som bankernas tillvägagångssätt skiljer sig åt. De värderingstekniker som används är givetvis anpassade till instrumentets art, men bankerna använder sig huvudsakligen av något olika modeller. Diskonteringsmodeller, Kassaflödesmodeller och optionsvärderingsmodeller anges som de viktigaste värderingsteknikerna.

Synen på vad som är en osäker bedömning skiljer sig något åt, och det är istället lättare att tala om risk. Vi har identifierat två riskfaktorer med att värdera till marknadsvärde. Först finns risken att det pris marknaden ger inte är tillförlitligt. I kristider är det möjligt att det inte finns en likvid marknad med tillförlitliga priser, och eftersom banken då antingen behöver redovisa värdeförändringar som påverkar resultatet, eller skriva ned tillgångar beroende på hur det finansiella instrumentet klassificerats, så kan detta få en överdrivet negativ effekt på bankens finansiella rapporter. Detta även om banken avstår från att aktivt handla med instrumentet. I normala tider är detta inte ett problem, då tillförlitligheten på marknaden är tillräcklig.

Vid aktiv handel med finansiella instrument finns också ett värdefluktuationsproblem, som blir aktuellt när väldigt stora volymer handhavs. Detta kan ha stora effekter på bankens rapporter, då fluktuationen redovisas kontinuerligt. Detta skapar en ökad instabilitet i redovisningen, då värdeförändringar får en allt för stor roll i bolagets resultat. Detta är snarare att se som ett av de inbyggda problem som finns i värdering till marknadsvärde, och något som behöver hanteras.

I fallet med värderingstekniker, så är det viktigt att vara medveten om att det inte är möjligt att uppnå en full tillförlitlighet. Så fort redovisningen kliver bort från ett tillförlitligt marknadsvärde, så skapas utrymme för osäkerheter. Värderingstekniker får dock anses som ett nödvändigt ont, då många finansiella instrument inte har ett eget marknadsvärde, eller rent ut sagt är baserade på en värderingsteknik, vilket är fallet med många av de finansiella derivat som handlas med. Bankerna är medvetna om detta, och tillämpar många säkerhetsfunktioner för att kompensera för denna osäkerhet. Utifrån studiens ramverk kan vi därför konstatera att det inte är ett stort problem att bankerna använder sig av värderingstekniker kopplade till verkligt värde.

Synen på de ändringar som görs i och med IFRS 9 är medvetet försiktig. De nya reglerna ses som en förbättring av IAS 39. Hur stor påverkan det får på bankernas värderingsarbete är oklart.

6.2 Egna reflektioner

Utifrån de intervjuer vi gjort i tre svenska storbanker ville vi undersöka värderingsarbetet med finansiella instrument i Sveriges bankväsende. Intervjuerna har medvetet hållits ganska allmänt. Intervjuerna med bankerna gav i allmänhet likartade svar vad gäller arbetet med IAS 39. Utifrån detta kan vi även konstatera att arbetet med finansiella instrument hos Sveriges storbanker sker under principerna enligt IAS 39. Att det finns en osäkerhet i de bedömningar som görs är samtliga bankerna medvetna om, men ingen av bankerna ser inte detta som ett större problem.

6.3 Förslag på vidare studier

I vår studie har vi undersökt hur bankerna ser på sitt nuvarande arbete med finansiella instrument och värderingen av dessa. Vi tar endast kort upp konsekvenserna av framtida ändringar i regelverket kring finansiella instrument. Vi anser att det vore intressant att undersöka vilka effekter dessa ändringar skulle få på ett bolags finansiella rapporter, då det faktiska införandet av dessa regler kommer att dröja ytterligare ett par år. Det skulle också vara intressant att se över ett bredare perspektiv hur synen på arbetet med finansiella instrument ser ut i Sverige, och huruvida det finns förtroende för IASB och dess ramverk.

7 Källförteckning

Litteratur

- Artsberg, K. (2005) *Redovisningsteori- policy och praxis*. Malmö: Liber Ekonomi.
- Berk, J. & DeMarzo, P. (2007) *Corporate Finance*. Boston, Mass: Pearson Addison Wesley.
- Chorafas, N. D. (2006) *IFRS, Fair Value and Corporate Governance: the impact on budgets, balance sheets and management accounts*. Amsterdam: Elsevier.
- Eliasson, A. (2006) *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur.
- Jacobsen, D. I. (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur.
- Marton, J., Falkman, P., Lumsden, M., Pettersson, A.K., Rimmel, G. (2008) *IFRS- i teori och praktik*. Stockholm: Bonnier utbildning AB.
- Patel, R. & Davidson, B. (1994) *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Smith, D. (2006) *Redovisnings språk*, Lund: Studentlitteratur .
- Sundgren, S., Nilsson, H., Nilsson, S. (2007) *Internationell redovisning- teori och praxis*. Lund: Studentlitteratur.

Artiklar

- Carrol, T.J. Linsmeier, T.J. Petroni, K.R. (2003). The reliability of Fair Value: versus Historical cost information: Evidence from Closed-End Mutual Funds. *Accounting, Auditing & Finance*. Vol. 18, issue 1, p1-23.
- Hernández Hernández, F. G. (2004). Another step towards full fair value accounting for financial instruments: *Accounting Forum*, Vol. 28, issue 2, p167-179.
- King, A.M. (2009). Determining fair value: The very essence of valuation is the professional judgment of the appraiser, not just a set of rules. Vol. 90, issue 7, p27-32.
- Lane, S. (2009). Financial Instruments: Reducing Complexity. *Accountancy Ireland*, Vol.40 issue 4, p11-13.
- Laux, C. & Leuz, C. (2009). The crisis of fair-value accounting: Making sense of the recent debate. *Accounting, Organizations & Society*, Vol. 34, issue 6/7, p826-834.
- Rossi III, J.D. (2009). Weighing Your Financials: A Look at the Impact of Fair Value. *Pennsylvania CPA Journal*. Vol. 80, issue 1, p28-31.

Samuel, L. (2009). The fair value debate: It'll run and run. Has the IASB been putting the interest of politicians and big business before investor`s interests? Accountancy Magazine, Vol. 144, issue 1392, p60-61.

Uppsatser

Ahlström, Frank & Zetterberg, Hanna. (2008) *Finansiella instrument- Värderingseffekter i Swedbank efter införandet av IAS 39*, kandidatuppsats i externredovisning. Uppsala universitet.

Redovisningsstandarder

IFRS/IAS. (2008) *Internationell redovisningsstandard i Sverige*. Stockholm: FAR SRS förlag.

Webbadresser

www.aba.org

www.aba.com/issues/issues_FairValue.htm (2009-12-09)

www.iasb.org

8.<http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/D1598224-3609-4F0A-82D0-6DC598C3249B/0/EDFinancialInstrumentsClassificationandMeasurement.pdf> (2009-12-09)

9.<http://www.iasb.org/Current+Projects/IASB+Projects/Financial+Instruments+A+Replacement+of+IAS+39+Financial+Instruments+Recognitio/Financial+Instruments+Replacement+of+IAS+39.htm> (2009-12-09)

65.<http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/D1598224-3609-4F0A-82D0-6DC598C3249B/0/EDFinancialInstrumentsClassificationandMeasurement.pdf> (2010-01-06)

66.<http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/9C66B0E5-E177-4004-A20B-C0076FCC3BFB/0/vbEDFIImpairmentNov09.pdf> (2010-01-06)

67.<http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/4483EDB9-CAE7-4119-A0FC-C243ECDF32D1/0/snapshot2.pdf> (2010-01-07)

www.ne.se

<http://www.ne.se/kvalitativ-metod> (2009-12-27)

Årsredovisningar

Swedbank, 2008

Handelsbanken, 2008

SEB, 2008

Intervjuer

Swedbank, 2009-12-07 & 2010-01-11

Handelsbanken, 2009-12-11 & 2009-12-18

SEB, 2009-12-6 & 2010-01-07

Bilagor

Bilaga 1 Intervjufrågor

1. Vilken befattning har du inom din bank? På vilket sätt är du involverad i hanteringen av finansiella instrument?
2. Vilka finansiella instrument löper störst risk att felvärderas enligt er?
3. Anser du att det är osäkert att göra bedömningar vid värdering till verkligt värde? Vad anser du om att värderingsmodeller kan användas för att beräkna verkligt värde?
4. Anser du att värdering till verkligt värde speglar det faktiska värdet av era finansiella instrument?
5. Skulle upplupet anskaffningsvärde ge en bättre bild?
6. Hur hanterar banken de bedömningsfrågor som uppkommer vid värdering till verkligt värde? Vad för värderingsmodell använder ni er av?
7. Vilka risker identifierar ni vid värdering till marknadsvärde (Mark to market) och hur hanterar ni dessa?
8. Hur bekant är ni med de ändringar som kommer göras i redovisningen av finansiella instrument i och med avskaffandet av IAS 39 och införandet av IFRS 9? Kommer ni att implementera IFRS 9 när möjlighet ges (preliminärt för årsredovisning 2009)?